Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 14ης Νοεμβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα – Οδηγία 2001/29/ΕΚ – Αποκλειστικά δικαιώματα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών – Άρθρο 2, στοιχείο β′ – Δικαίωμα αναπαραγωγής – Άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α′ – Διάθεση στο κοινό – Άδεια – Τεκμήριο – Εθνικό καθεστώς το οποίο απαλλάσσει έναν δημόσιο φορέα υπεύθυνο για τη διαφύλαξη και την προώθηση της εθνικής οπτικοακουστικής κληρονομιάς από την υποχρέωση να λάβει τη γραπτή συγκατάθεση του ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη για την εκμετάλλευση αρχείων που περιέχουν ερμηνείες ή εκτελέσεις του»

Στην υπόθεση C-484/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υποβλήθηκε από το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με απόφαση της 11ης Ιουλίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Ιουλίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam),

PG,

GF

κατά

Institut national de l'audiovisuel,

παρισταμένων των:

Syndicat indépendant des artistes-interprètes (SIA-UNSA),

Syndicat français des artistes-interprètes (CGT),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič (εισηγητή) και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: V. Giacobbo-Peyronnel, διοικητική υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Μαρτίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam) και οι PG και GF, εκπροσωπούμενοι από την C. Waquet και τον H. Hazan, avocats,

– το Institut national de l'audiovisuel, το Syndicat indépendant des artistes-interprètes (SIA-UNSA) και το Syndicat français des artistes-interprètes (CGT), εκπροσωπούμενα από τον C. Caron, avocat,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas, B. Fodda και D. Segoin, καθώς και από τις A.-L. Desjonquères και A. Daniel,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον É. Gippini Fournier και την J. Samnadda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαΐου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, στοιχείο β', του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', και του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, της Société de perception et de distribution des droits des artistes-interprètes de la musique et de la danse (Spedidam) και των PG και GF, και, αφετέρου, του Institut national de l'audiovisuel (εθνικού ραδιοτηλεοπτικού ινστιτούτου, στο εξής: INA), με αντικείμενο τη φερόμενη προσβολή, από το INA, των δικαιωμάτων ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη [στο εξής: ερμηνευτής καλλιτέχνης] των οποίων είναι δικαιούχοι οι PG και GF.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 9, 10, 21, 24 και 31 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:

«(9) Κάθε εναρμόνιση του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων πρέπει να βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας, διότι τα εν λόγω δικαιώματα είναι ουσιώδη για την πνευματική δημιουργία. Η προστασία τους συμβάλλει στη διατήρηση και ανάπτυξη της δημιουργικότητας προς όφελος των δημιουργών, των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών, των παραγωγών, των καταναλωτών, του πολιτισμού, της βιομηχανίας και του κοινού γενικότερα. Ως εκ τούτου, η πνευματική ιδιοκτησία έχει αναγνωρισθεί ως αναπόσπαστο μέρος της ιδιοκτησίας.

(10) Για να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία, οι δημιουργοί ή οι ερμηνευτές και εκτελεστές καλλιτέχνες πρέπει να λαμβάνουν εύλογη αμοιβή για τη χρήση των έργων τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν να χρηματοδοτούν αυτές τις δημιουργίες. Οι απαιτούμενες επενδύσεις για την παραγωγή προϊόντων, όπως τα φωνογραφήματα, οι ταινίες ή τα προϊόντα πολυμέσων, και υπηρεσιών όπως οι "κατ' αίτησιν" υπηρεσίες, είναι σημαντικές. Χρειάζεται κατάλληλη έννομη προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας προκειμένου να εξασφαλιστεί η εύλογη αμοιβή και η ικανοποιητική απόδοση των σχετικών επενδύσεων.

[…]

(21) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει την εμβέλεια των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής όσον αφορά τους διαφόρους δικαιούχους [και] αυτό θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο. Χάριν ασφαλείας δικαίου στην εσωτερική αγορά, πρέπει να δοθεί ευρύς ορισμός των πράξεων αυτών.

[…]

(24) Το δικαίωμα διάθεσης στο κοινό προστατευομένων αντικειμένων που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2 θα πρέπει να θεωρηθεί ότι καλύπτει όλες τις πράξεις διάθεσης των προστατευομένων αντικειμένων σε κοινό, το οποίο δεν παρίσταται στον τόπο όπου διενεργείται η πράξη διάθεσης, και ότι δεν καλύπτει άλλες πράξεις.

[…]

(31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευομένων αντικειμένων. […] Για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, οι εν λόγω εξαιρέσεις και περιορισμοί θα πρέπει να εναρμονισθούν περισσότερο. Ο βαθμός της εναρμόνισής τους θα πρέπει να εξαρτηθεί από τις επιπτώσεις τους στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα αναπαραγωγής», έχει ως εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

[…]

β) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,

[…]».

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο τιτλοφορείται «Δικαίωμα παρουσίασης έργων στο κοινό και δικαίωμα διάθεσης άλλων αντικειμένων στο κοινό», ορίζει στην παράγραφο 2, στοιχείο α′, τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν τη διάθεση στο κοινό, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος:

α) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,

[…]».

6 Το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29 θέτει, σε σχέση με τα αποκλειστικά δικαιώματα τα οποία αναγνωρίζονται στα άρθρα 2 έως 4 της οδηγίας αυτής, μια σειρά εξαιρέσεων και περιορισμών που τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια ή την υποχρέωση να προβλέψουν στο εθνικό τους δίκαιο.

7 Το άρθρο 10 της οδηγίας αυτής φέρει τον τίτλο «Διαχρονική εφαρμογή» και ορίζει τα εξής:

«1. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται σε όλα τα έργα και τα λοιπά προστατευόμενα αντικείμενα που αναφέρονται σε αυτήν και τα οποία στις 22 Δεκεμβρίου 2002, προστατεύονται από τη νομοθεσία των κρατών μελών για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα ή πληρούν τα κριτήρια προστασίας κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή των διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2.

2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θίγει τις πράξεις που έχουν συναφθεί και τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002.»

Το γαλλικό δίκαιο

8 Το άρθρο L. 212-3, πρώτο εδάφιο, του code de la propriété intellectuelle (κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας) έχει ως εξής:

«Για την εγγραφή των ερμηνειών ή εκτελέσεων σε υλικό φορέα, την αναπαραγωγή και την παρουσίαση στο κοινό, καθώς και για κάθε άλλη χρήση ήχου και εικόνας διακριτής από τις ερμηνείες ή εκτελέσεις που έχουν εγγραφεί σε υλικό φορέα, απαιτείται η έγγραφη άδεια του ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη.

Η άδεια αυτή και οι τυχόν συναφείς αμοιβές διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων L. 762-1 και L. 762-2 του εργατικού κώδικα, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου L. 212-6 του παρόντος κώδικα.»

9 Το άρθρο L. 212-4 του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Η υπογραφή της συμβάσεως που συνάπτεται μεταξύ ερμηνευτή ή εκτελεστή καλλιτέχνη και παραγωγού για τη δημιουργία οπτικοακουστικού έργου θεωρείται παροχή αδείας για την εγγραφή της ερμηνείας ή εκτελέσεως σε υλικό φορέα, την αναπαραγωγή και την παρουσίαση αυτών στο κοινό.

Η ως άνω σύμβαση καθορίζει την κατ' αποκοπήν αμοιβή για κάθε μορφή εκμεταλλεύσεως του έργου.»

10 Το άρθρο 49 του loi nº 86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication (νόμου 86-1067, της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, περί της ελευθερίας της επικοινωνίας) (JORF της 1ης Οκτωβρίου 1986, σ. 11749), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 44 του νόμου 2006/961 της 1ης Αυγούστου 2006 (JORF της 3ης Αυγούστου 2006, σ. 11529) (στο εξής: τροποποιημένο άρθρο 49), προβλέπει τα εξής:

«Στο [INA], δημόσιο φορέα βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα, ανατίθεται το καθήκον να διαφυλάσσει και να προάγει την εθνική οπτικοακουστική κληρονομία.

I. – Το [INA] αναλαμβάνει την τήρηση των οπτικοακουστικών αρχείων των εθνικών φορέων παραγωγής προγραμμάτων και συμβάλλει στην εκμετάλλευση των αρχείων αυτών. Το είδος, τα τιμολόγια και οι οικονομικοί όροι των υπηρεσιών τεκμηρίωσης καθώς και οι τρόποι εκμετάλλευσης

των αρχείων αυτών καθορίζονται με σύμβαση μεταξύ του ινστιτούτου και καθενός από τους ενδιαφερόμενους φορείς. Οι συμβάσεις αυτές εγκρίνονται με απόφαση των υπουργών που είναι αρμόδιοι για τον προϋπολογισμό και τις επικοινωνίες.

II. – Το [INA] εκμεταλλεύεται τα αποσπάσματα των οπτικοακουστικών αρχείων των εθνικών φορέων παραγωγής προγραμμάτων υπό τους όρους που προβλέπονται στις σχετικές συγγραφές υποχρεώσεων. Στο πλαίσιο αυτό, θα καρπώνεται τα οφέλη από τα δικαιώματα εκμετάλλευσης των αποσπασμάτων αυτών, με τη λήξη χρονικού διαστήματος ενός έτους από την πρώτη μετάδοσή τους.

Το [INA] παραμένει κύριος των υλικών φορέων και του τεχνικού υλικού και κάτοχος των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως των οπτικοακουστικών αρχείων των εθνικών φορέων παραγωγής προγραμμάτων και του αναφερόμενου στο άρθρο 58 φορέα, τα οποία μεταβιβάστηκαν σε αυτό πριν από τη δημοσίευση του νόμου 2000-719 της 1ης Αυγούστου 2000 [για την τροποποίηση του νόμου 86-1067, της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, περί της ελευθερίας της επικοινωνίας (JORF της 2ας Αυγούστου 2000, σ. 11903)]. Ωστόσο, οι εθνικοί φορείς παραγωγής προγραμμάτων και ο αναφερόμενος στο άρθρο 58 φορέας διατηρούν, έκαστος κατά το μέτρο που τον αφορά, δικαίωμα κατά προτεραιότητα χρήσεως των αρχείων αυτών.

Το [INA] ασκεί τα μνημονευόμενα στην παρούσα παράγραφο δικαιώματα εκμεταλλεύσεως σεβόμενο τα ηθικά και περιουσιακά δικαιώματα των κατόχων δικαιώματος δημιουργού ή συγγενικών δικαιωμάτων και των δικαιοδόχων τους. Εντούτοις, κατά παρέκκλιση των άρθρων L. 212-3 και L. 212-4 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι όροι εκμεταλλεύσεως των εκτελέσεων που προέρχονται από ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και περιλαμβάνονται στα μνημονευόμενα στο παρόν άρθρο αρχεία, καθώς και οι αμοιβές που συνεπάγεται η εκμετάλλευση αυτή διέπονται από συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών αυτοπροσώπως ή των οργανώσεων εργαζομένων που τους αντιπροσωπεύουν, αφενός, και του [INA], αφετέρου. Οι συμφωνίες αυτές πρέπει, μεταξύ άλλων, να προσδιορίζουν τον πίνακα αμοιβών και τους τρόπους καταβολής των εν λόγω αμοιβών.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

11 Το INA είναι γαλλικός δημόσιος φορέας βιομηχανικού και εμπορικού χαρακτήρα, ο οποίος έχει ως αποστολή να διαφυλάσσει και να προάγει την εθνική οπτικοακουστική κληρονομία. Στο πλαίσιο αυτό, έχει αναλάβει, μεταξύ άλλων, την τήρηση των οπτικοακουστικών αρχείων των παραγωγών ραδιοτηλεοπτικού υλικού, οι οποίοι είναι οι εθνικοί φορείς παραγωγής προγραμμάτων, και συμβάλλει στην εκμετάλλευση των αρχείων αυτών.

12 Οι PG και GF είναι δικαιοδόχοι του ZV, μουσικού που απεβίωσε το 1985.

13 Κατά τη διάρκεια του 2009, οι PG και GF διαπίστωσαν ότι το INA εκμεταλλευόταν εμπορικώς, μέσω του ηλεκτρονικού καταστήματος στον ιστότοπό του και χωρίς την άδειά τους, βιντεογραφήματα και φωνογραφήματα στα οποία αναπαράγονταν ερμηνείες του ZV που χρονολογούνταν από το 1959 έως το 1978. Από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι τα βιντεογραφήματα και τα φωνογραφήματα αυτά ενσωμάτωναν προγράμματα τα οποία είχαν παραχθεί και, εν συνεχεία, μεταδοθεί από τους εθνικούς φορείς παραγωγής προγραμμάτων.

14 Στις 28 Δεκεμβρίου 2009 οι PG και GF άσκησαν αγωγή κατά του INA, βάσει του άρθρου L. 212-3 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, ζητώντας αποζημίωση για προβαλλόμενη προσβολή των δικαιωμάτων ερμηνευτή καλλιτέχνη των οποίων είναι δικαιούχοι.

15 Με απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2013, το tribunal de grande instance de Paris (πρωτοδικείο Παρισίων, Γαλλία) έκανε δεκτή την αγωγή. Το δικαστήριο αυτό έκρινε, ειδικότερα, ότι η εφαρμογή του τροποποιημένου άρθρου 49 δεν απάλλασσε το INA από την υποχρέωση να λάβει προηγούμενη

άδεια του ερμηνευτή καλλιτέχνη ενόψει της χρήσης εγγραφής που περιέχει ερμηνείες του. Επομένως, οι προβλεπόμενες από την τελευταία αυτή διάταξη συλλογικές συμφωνίες αφορούν, κατά την εκτίμησή του, μόνον τον καθορισμό των αμοιβών που οφείλονται σε περίπτωση περαιτέρω εκμετάλλευσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι ενδιαφερόμενοι ερμηνευτές καλλιτέχνες είχαν ήδη δώσει άδεια για την πρώτη εκμετάλλευση. Εν προκειμένω όμως, το INA δεν απέδειξε ότι είχε λάβει τέτοια άδεια. Με απόφαση της 11ης Ιουνίου 2014, το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων, Γαλλία) επικύρωσε, κατά βάση, την απόφαση που εκδόθηκε στον πρώτο βαθμό.

16 Με απόφαση της 14ης Οκτωβρίου 2015, το Cour de Cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) αναίρεσε εν μέρει την απόφαση του cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων). Το δικαστήριο αυτό αποφάνθηκε ότι εσφαλμένως το εφετείο έκρινε ότι για να εφαρμοστεί το επίδικο καθεστώς παρέκκλισης έπρεπε να αποδειχθεί ότι ο ερμηνευτής καλλιτέχνης είχε δώσει άδεια για την πρώτη εκμετάλλευση της ερμηνείας του, προσθέτοντας κατ' αυτόν τον τρόπο μία προϋπόθεση η οποία δεν υπήρχε στον νόμο.

17 Με απόφαση της 10ης Μαρτίου 2017, η οποία εκδόθηκε κατόπιν αναπομπής μετά την αναίρεση, το cour d'appel de Versailles (εφετείο Βερσαλλιών, Γαλλία) απέρριψε τα αιτήματα των PG και GF. Συγκεκριμένα, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι το τροποποιημένο άρθρο 49 εισάγει, αποκλειστικώς υπέρ του INA, μαχητό τεκμήριο προηγούμενης συγκατάθεσης εκ μέρους του ερμηνευτή καλλιτέχνη και ότι δεν θίγει, κατ' αυτόν τον τρόπο, το αποκλειστικό δικαίωμα του ερμηνευτή καλλιτέχνη. Οι συμφωνίες με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, στις οποίες αναφέρεται το ως άνω άρθρο, δεν παρέχουν σε αυτές το δικαίωμα που αναγνωρίζεται στον ερμηνευτή καλλιτέχνη «να επιτρέπει και να απαγορεύει», αλλά έχουν ως μοναδικό αντικείμενο τον καθορισμό της αμοιβής του.

18 Οι PG και GF, καθώς και η Spedidam, η οποία είχε παρέμβει ενώπιον του cour d'appel de Versailles (εφετείου Βερσαλλιών), άσκησαν κατά της αποφάσεως του εφετείου αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν το νομικό καθεστώς το οποίο προβλέπεται από το τροποποιημένο άρθρο 49 συμβιβάζεται με τα άρθρα 2, 3 και 5 της οδηγίας 2001/29.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει τα άρθρα 2, στοιχείο β', 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', και 5 της [οδηγίας 2001/29] να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθενται στη θέσπιση, με εθνική ρύθμιση, όπως αυτή του [τροποποιημένου άρθρου 49], υπέρ του [INA], δικαιούχου των δικαιωμάτων εκμεταλλεύσεως των εθνικών εταιριών παραγωγής προγραμμάτων επί των οπτικοακουστικών αρχείων, καθεστώτος παρεκκλίσεως που προβλέπει ότι οι όροι εκμεταλλεύσεως των εκ μέρους των καλλιτεχνών-ερμηνευτών εκτελέσεων και οι αμοιβές τις οποίες συνεπάγεται η εκμετάλλευση αυτή διέπονται από συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των καλλιτεχνών-ερμηνευτών αυτοπροσώπως ή των οργανώσεων εργαζομένων που αντιπροσωπεύουν καλλιτέχνες-ερμηνευτές, αφενός, και του εν λόγω ινστιτούτου, αφετέρου, οι οποίες συμφωνίες πρέπει, μεταξύ άλλων, να προσδιορίζουν τον πίνακα αμοιβών και τους τρόπους καταβολής των αμοιβών αυτών;»

Επί της διαχρονικής εφαρμογής της οδηγίας 2001/29

20 Όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, οι επίδικες ηχογραφήσεις-βιντεοσκοπήσεις πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των ετών 1959 και 1978.

21 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, της οδηγίας 2011/29 ορίζει ότι οι διατάξεις της εφαρμόζονται σε όλα τα έργα και τα λοιπά αναφερόμενα σε αυτήν προστατευόμενα αντικείμενα τα οποία, στις 22 Δεκεμβρίου 2002, προστατεύονταν από τη νομοθεσία των κρατών μελών για την πνευματική ιδιοκτησία και τα συγγενικά δικαιώματα ή πληρούσαν τα κριτήρια προστασίας κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της ίδιας της οδηγίας ή των οδηγιών που μνημονεύονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, της 2001/29. Στο άρθρο 10, παράγραφος 2, της οδηγίας 2001/29 διευκρινίζεται ότι η εφαρμογή της «δεν θίγει τις πράξεις που έχουν συναφθεί και τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002».

22 Ενώ ο INA και η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίστηκαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η οδηγία 2001/29 δεν έχει εφαρμογή ratione temporis στη διαφορά της κύριας δίκης, και η Γαλλική Κυβέρνηση προσέθεσε μάλιστα ότι, κατά τα φαινόμενα, το INA είχε πολύ πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002 δικαιώματα επί των επίδικων ηχογραφήσεων-βιντεοσκοπήσεων, η Spedidam υποστήριξε, από την πλευρά της, ότι το INA δεν είχε κανένα κεκτημένο δικαίωμα πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002.

23 Το αιτούν δικαστήριο είναι αρμόδιο να κρίνει αν και σε ποιο βαθμό οι διάδικοι της κύριας δίκης μπορούν να επικαλεστούν τυχόν δικαιώματα που αποκτήθηκαν ή πράξεις που συνήφθησαν πριν από τις 22 Δεκεμβρίου 2002 και επ' ουδενί θίγονται από τις διατάξεις της οδηγίας 2001/29.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

24 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, όσον αφορά το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η υπό κρίση υπόθεση, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι, κατά το άρθρο L. 212-3 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, υπόκεινται σε έγγραφη άδεια του ερμηνευτή καλλιτέχνη η εγγραφή της ερμηνείας σε υλικό φορέα, η αναπαραγωγή της και η παρουσίασή της στο κοινό. Κατά το άρθρο L. 212-4 του ίδιου κώδικα, η υπογραφή της σύμβασης που συνάπτεται μεταξύ ερμηνευτή καλλιτέχνη και παραγωγού για τη δημιουργία οπτικοακουστικού έργου θεωρείται παροχή αδείας για την εγγραφή της ερμηνείας σε υλικό φορέα, την αναπαραγωγή της και την παρουσίασή της στο κοινό.

25 Ο νόμος 2006/961 της 1ης Αυγούστου 2006 τροποποίησε το σημείο II του άρθρου 49 του νόμου περί της ελευθερίας της επικοινωνίας, προβλέποντας ειδικότερα, πρώτον, ότι «το [INA] εκμεταλλεύεται τα αποσπάσματα των οπτικοακουστικών αρχείων των εθνικών φορέων παραγωγής προγραμμάτων υπό τους όρους που προβλέπονται στις σχετικές συγγραφές υποχρεώσεων» και ότι «[στο] πλαίσιο αυτό, θα καρπώνεται τα οφέλη από τα δικαιώματα εκμετάλλευσης των αποσπασμάτων αυτών, με τη λήξη χρονικού διαστήματος ενός έτους από την πρώτη μετάδοσή τους» και, δεύτερον, ότι, «κατά παρέκκλιση των άρθρων L. 212-3 και L. 212-4 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, οι όροι εκμεταλλεύσεως των εκτελέσεων που προέρχονται από ερμηνευτές ή εκτελεστές καλλιτέχνες και περιλαμβάνονται στα μνημονευόμενα στο παρόν άρθρο αρχεία, καθώς και οι αμοιβές που συνεπάγεται η εκμετάλλευση αυτή διέπονται από συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών αυτοπροσώπως ή των οργανώσεων εργαζομένων που τους αντιπροσωπεύουν, αφενός, και του [INA], αφετέρου», και ότι «[οι] συμφωνίες αυτές πρέπει, μεταξύ άλλων, να προσδιορίζουν τον πίνακα αμοιβών και τους τρόπους καταβολής των εν λόγω αμοιβών».

26 Από τη δικογραφία ενώπιον του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι PG, GF και Spedidam θεωρούν ότι το τροποποιημένο άρθρο 49 καθιερώνει ένα αντίθετο προς το άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29 καθεστώς εξαίρεσης από τα αποκλειστικά δικαιώματα των ερμηνευτών καλλιτεχνών, στα οποία αναφέρονται το άρθρο 2, στοιχείο β', και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, στον βαθμό που επιτρέπει στο INA να προτείνει στους επισκέπτες του ιστοτόπου του την τηλεφόρτωση, έναντι πληρωμής, των ερμηνειών τέτοιων καλλιτεχνών, χωρίς να χρειάζεται να λάβει την άδειά τους για τη συγκεκριμένη χρήση.

27 Αντιθέτως, η INA θεωρεί ότι το ως άνω άρθρο δεν αποτελεί ούτε εξαίρεση ούτε περιορισμό στα αποκλειστικά δικαιώματα των ερμηνευτών καλλιτεχνών, δεδομένου ότι ρυθμίζει απλώς και μόνον το καθεστώς απόδειξης σε σχέση με τα δικαιώματα αυτά, εισάγοντας μαχητό τεκμήριο μεταβίβασης των δικαιωμάτων εκμετάλλευσης των ερμηνευτών καλλιτεχνών υπέρ του INA, με συνέπεια, λόγω του τεκμηρίου, ο INA να μη χρειάζεται να επικαλεστεί την έγγραφη άδεια ή τη σύμβαση εργασίας στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα L. 212-3 και L. 212-4 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας. Το INA προσθέτει ότι, βάσει του τροποποιημένου άρθρου 49, έχει συνάψει με τις οργανώσεις εργαζομένων που εκπροσωπούν τους ερμηνευτές καλλιτέχνες συλλογικές συμφωνίες οι οποίες καθορίζουν τους όρους εκμετάλλευσης των ερμηνειών τους καθώς και την αμοιβή τους.

28 Λαμβανομένων υπόψη των σκέψεων αυτών, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου και του αιτούντος δικαστηρίου είναι σαφώς διακριτές και η ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του αιτούντος δικαστηρίου (απόφαση της 15ης Ιανουαρίου 2013, Križan κ.λπ., C-416/10, EU:C:2013:8, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

29 Επομένως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφαίνεται, στο πλαίσιο προδικαστικής παραπομπής, επί της ερμηνείας των εθνικών διατάξεων. Πράγματι, το Δικαστήριο οφείλει, στο πλαίσιο της κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των δικαστηρίων της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων, να λαμβάνει υπόψη το πραγματικό και νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα προδικαστικά ερωτήματα όπως ακριβώς εξειδικεύεται από την απόφαση περί παραπομπής (πρβλ. απόφαση της 21ης Οκτωβρίου 2010, Padawan, C-467/08, EU:C:2010:620, σκέψη 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

30 Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία, κατά την εφαρμογή του εσωτερικού δικαίου, τα εθνικά δικαστήρια είναι υποχρεωμένα να το ερμηνεύουν κατά το μέτρο του δυνατού με γνώμονα το γράμμα και τον σκοπό της επίμαχης οδηγίας, προκειμένου να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με την οδηγία αυτή, και, κατά συνέπεια, να συμμορφώνονται προς το άρθρο 288, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Αυτή η υποχρέωση να ερμηνεύεται το εθνικό δίκαιο σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης είναι όντως συμφυής με το σύστημα της Συνθήκης ΛΕΕ, καθόσον παρέχει στα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα να διασφαλίζουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης όταν αποφαίνονται επί των διαφορών των οποίων έχουν επιληφθεί (απόφαση της 24ης Ιανουαρίου 2012, Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Με την απόφαση περί παραπομπής, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το INA, το οποίο, όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 11 της παρούσας αποφάσεως, έχει ως αποστολή να διαφυλάσσει και να προάγει την εθνική οπτικοακουστική κληρονομία, περιήλθε σε αδυναμία εκμετάλλευσης μέρους του υλικού των αρχείων του, διότι δεν υπήρχαν στους φακέλους παραγωγής των επίδικων ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων οι συμβάσεις εργασίας που είχαν συναφθεί με τους ενδιαφερόμενους ερμηνευτές καλλιτέχνες. Δεδομένου ότι δεν διέθετε ούτε έγγραφες άδειες, κατά την έννοια του άρθρου L. 212-3 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, εκ μέρους των ερμηνευτών καλλιτεχνών ή των δικαιοδόχων τους, των οποίων η ταυτοποίηση και η αναζήτηση αποδεικνύονταν, στην πράξη, δύσκολες, αν όχι αδύνατες, ούτε τις συμβάσεις που είχαν συναφθεί μεταξύ αυτών και των παραγωγών τέτοιων προγραμμάτων, το INA δεν ήταν σε θέση να επικαλεστεί το προβλεπόμενο στο άρθρο L. 212-4 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας τεκμήριο συγκατάθεσης.

32 Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι, συνεπώς, ο λόγος για τον οποίο ο νόμος 2006/961 της 1ης Αυγούστου 2006 τροποποίησε, υπό την έννοια που αναφέρθηκε στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως, το σημείο II του άρθρου 49 του νόμου περί της ελευθερίας της επικοινωνίας ήταν ακριβώς για να μπορέσει το INA να εκπληρώσει την αποστολή του δημόσιας υπηρεσίας. Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει εξάλλου ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής καμίας από τις εξαιρέσεις και κανενός από τους περιορισμούς που τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια να προβλέπουν βάσει του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/29.

33 Άλλωστε, όπως διαπιστώθηκε στις σκέψεις 15 έως 17 της παρούσας αποφάσεως, ενώ το tribunal de grande instance de Paris (πρωτοδικείο Παρισίων) και το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων) αποφάνθηκαν ότι το τροποποιημένο άρθρο 49 δεν απάλλασσε το INA από την υποχρέωση να λάβει προηγούμενη άδεια από τον ερμηνευτή καλλιτέχνη για τη χρήση της εγγραφής των ερμηνειών του, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο), το οποίο επελήφθη κατ' αναίρεση, έκρινε, κατ' ουσίαν, ότι δεν ήταν απαραίτητο, για την εφαρμογή του επίμαχου στην κύρια δίκη καθεστώτος «παρέκκλισης», να αποδειχθεί η ύπαρξη άδειας του ερμηνευτή καλλιτέχνη για την πρώτη εκμετάλλευση της ερμηνείας του. Κατόπιν τούτου, το cour d'appel de Versailles (εφετείο Βερσαλλιών), κατά της αποφάσεως του οποίου έχει ασκηθεί αναίρεση ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ερμήνευσε το εν λόγω τροποποιημένο άρθρο 49 υπό την έννοια ότι εισάγει υπέρ του INA μαχητό τεκμήριο προηγούμενης συγκατάθεσης εκ μέρους του ερμηνευτή καλλιτέχνη για την εμπορική εκμετάλλευση της εγγραφής των ερμηνειών του που περιέχονται στα αρχεία του συγκεκριμένου φορέα.

34 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, στοιχείο β', και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν εθνική νομοθεσία που καθιερώνει, όσον αφορά την εκμετάλλευση οπτικοακουστικών αρχείων από τον φορέα ο οποίος έχει οριστεί ως αρμόδιος προς τούτο, μαχητό τεκμήριο συγκατάθεσης εκ μέρους του ερμηνευτή καλλιτέχνη για την εγγραφή και την εκμετάλλευση της ερμηνείας του, σε περίπτωση που ο ερμηνευτής καλλιτέχνης συμμετέχει στην ηχογράφηση-βιντεοσκόπηση οπτικοακουστικού έργου με σκοπό τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοσή του.

35 Κατά το άρθρο 2, στοιχείο β', και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη προβλέπουν αποκλειστικό δικαίωμα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την αναπαραγωγή και τη διάθεση στο κοινό κάθε εγγραφής των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους.

36 Εκ προοιμίου διαπιστώνεται ότι πρέπει να αναγνωρίζεται ευρύ περιεχόμενο στην προστασία την οποία παρέχουν οι διατάξεις αυτές στους ερμηνευτές καλλιτέχνες (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2016, Soulier και Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, σκέψη 30και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Πράγματι, όπως εκτίθεται στις αιτιολογικές σκέψεις 21 και 24 της οδηγίας 2001/29, πρέπει, πρώτον, να δίνεται ευρύς ορισμός στις πράξεις που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής, ώστε να υφίσταται ασφάλεια δικαίου εντός της εσωτερικής αγοράς. Δεύτερον, το δικαίωμα διάθεσης στο κοινό προστατευόμενων αντικειμένων, στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας αυτής, πρέπει να γίνεται αντιληπτό υπό την έννοια ότι καλύπτει όλες τις πράξεις διάθεσης σε κοινό που δεν βρίσκεται στον τόπο όπου λαμβάνει χώρα η πράξη διάθεσης.

37 Ως εκ τούτου, η προστασία αυτή πρέπει να ερμηνεύεται ειδικότερα, όπως και η προστασία την οποία παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, υπό την έννοια ότι δεν περιορίζεται στην απόλαυση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στο άρθρο 2, στοιχείο β', και στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29, αλλά εκτείνεται και στην άσκησή τους (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2016, Soulier και Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, σκέψη 31)

38 Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι τα δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται υπέρ των ερμηνευτών καλλιτεχνών με το άρθρο 2, στοιχείο β', και με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29 έχουν προληπτικό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι απαιτείται προηγούμενη συγκατάθεσή τους για κάθε πράξη αναπαραγωγής ή διάθεσης στο κοινό οποιασδήποτε εγγραφής των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους. Επομένως, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων και περιορισμών που προβλέπονται εξαντλητικώς στο άρθρο 5 της οδηγίας 2001/29, κάθε χρήση προστατευόμενου αντικειμένου από τρίτο χωρίς τέτοια προηγούμενη συγκατάθεση πρέπει να θεωρείται προσβολή των δικαιωμάτων του

δικαιούχου (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Νοεμβρίου 2016, Soulier και Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, σκέψεις 33 και 34, καθώς και της 7ης Αυγούστου 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

39 Η ως άνω ερμηνεία είναι σύμφωνη με τον σκοπό της ενισχυμένης προστασίας των δικαιωμάτων των ερμηνευτών καλλιτεχνών, στον οποίο αναφέρεται η αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2001/29, καθώς και στην ανάγκη, για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας αυτής, να λαμβάνουν οι ερμηνευτές καλλιτέχνες κατάλληλη αμοιβή για τη χρήση κάθε εγγραφής των ερμηνειών ή των εκτελέσεών τους, προκειμένου να μπορούν να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική τους εργασία.

40 Πάντως, όπως έχει διαπιστώσει το Δικαστήριο με την απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2016, Soulier και Doke (C-301/15, EU:C:2016:878, σκέψη 35), όσον αφορά τα αποκλειστικά δικαιώματα του δημιουργού, το άρθρο 2, στοιχείο β', και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29 δεν διευκρινίζουν με ποιον τρόπο πρέπει να εκδηλώνεται η συγκατάθεση του ερμηνευτή καλλιτέχνη και, ως εκ τούτου, οι διατάξεις αυτές δεν πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η συγκατάθεση απαιτείται να εκφράζεται κατ' ανάγκην γραπτώς ή ρητώς. Αντιθέτως, πρέπει να θεωρηθεί ότι οι εν λόγω διατάξεις επιτρέπουν να εκφράζεται η συγκατάθεση και σιωπηρώς, εφόσον, όπως υπενθύμισε το Δικαστήριο στη σκέψη 37 της ίδιας εκείνης αποφάσεως, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη σιωπηρής συγκατάθεσης ορίζονται αυστηρά, προκειμένου να μην καταστεί κενή περιεχομένου η ίδια η αρχή της προηγούμενης συγκατάθεσης.

41 Εν προκειμένω, όπως προεκτέθηκε στις σκέψεις 31 έως 33 της παρούσας αποφάσεως, το τροποποιημένο άρθρο 49 εισάγει, ως προς τον ερμηνευτή καλλιτέχνη που συμμετέχει στη δημιουργία οπτικοακουστικού έργου, μαχητό τεκμήριο υπέρ του INA, υπό την έννοια ότι ο ερμηνευτής καλλιτέχνης έχει δώσει άδεια για την εγγραφή και την εκμετάλλευση της ερμηνείας του, όπερ μετριάζει την απαίτηση, την οποία προβλέπει το άρθρο L. 212-3 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, να έχει ληφθεί έγγραφη άδεια του ερμηνευτή καλλιτέχνη για τέτοιες χρήσεις.

42 Ως προς το σημείο αυτό, κατ' αρχάς, διαπιστώνεται ότι ο ερμηνευτής καλλιτέχνης ο οποίος συμμετέχει ο ίδιος στη δημιουργία οπτικοακουστικού έργου με σκοπό τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοσή του από τους εθνικούς φορείς παραγωγής προγραμμάτων, και είναι επομένως παρών στον τόπο ηχογράφησης-βιντεοσκόπησης του έργου για τον συγκεκριμένο σκοπό, αφενός, γνωρίζει για ποια χρήση προορίζεται η ερμηνεία του (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2016, Soulier και Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, σκέψη 43) και, αφετέρου, πραγματοποιεί την ερμηνεία του ενόψει της προαναφερθείσας χρήσης, με συνέπεια να μπορεί να γίνει δεκτό ότι, ελλείψει αποδείξεως περί του αντιθέτου, έχει δώσει, διά της συμμετοχής του και μόνον, άδεια για την εγγραφή και την εκμετάλλευση της ερμηνείας του.

43 Εν συνεχεία, στο μέτρο που η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης εθνική ρύθμιση επιτρέπει, κατά τα φαινόμενα, στον ερμηνευτή καλλιτέχνη ή στους δικαιοδόχους του να αποδείξουν ότι αυτός δεν έχει δώσει συγκατάθεση για περαιτέρω εκμετάλλευση της ερμηνείας του, το τεκμήριο για το οποίο γίνεται λόγος στη σκέψη 34 της παρούσας αποφάσεως είναι μαχητό. Συνεπώς, στον βαθμό που η επίμαχη ρύθμιση εισάγει απλώς παρέκκλιση από την απαίτηση λήψης έγγραφης άδειας του ερμηνευτή καλλιτέχνη, η οποία τίθεται με το άρθρο L. 212-3 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας, αλλά δεν προβλέπεται από το δίκαιο της Ένωσης, η ρύθμιση αυτή αφορά μόνον τον τρόπο απόδειξης της ύπαρξης τέτοιας άδειας.

44 Τέλος, το εν λόγω τεκμήριο συμβάλλει στην επίτευξη δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, στην οποία αναφέρεται η αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29. Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται κατ' ουσίαν στην αιτιολογική σκέψη 10 της οδηγίας αυτής, είναι αναγκαίο, για να μπορούν οι ερμηνευτές καλλιτέχνες να συνεχίσουν τη δημιουργική και καλλιτεχνική εργασία τους, να λαμβάνουν κατάλληλη αμοιβή για τη χρήση των εγγραφών των ερμηνειών ή των εκτελέσεών τους, όπως και οι παραγωγοί για να μπορούν

να τους χρηματοδοτούν. Εν προκειμένω, όμως, δεδομένου ότι το INA δεν είχε στα αρχεία του ούτε τις έγγραφες άδειες των ερμηνευτών καλλιτεχνών ή των δικαιοδόχων τους ούτε τις συμβάσεις εργασίας που είχαν συναφθεί με τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς ραδιοτηλεοπτικών προγραμμάτων, το ινστιτούτο είχε περιέλθει σε αδυναμία εκμετάλλευσης μέρους του υλικού του, όπερ ήταν, στην πράξη, επιζήμιο για τα συμφέροντα άλλων δικαιούχων, όπως οι δημιουργοί των αντίστοιχων οπτικοακουστικών έργων, οι παραγωγοί τους, ήτοι οι εθνικοί φορείς παραγωγής προγραμμάτων, στα δικαιώματα των οποίων υπεισέρχεται το INA, ή ακόμη και για τα συμφέροντα άλλων ερμηνευτών καλλιτεχνών που ενδέχεται να έχουν πραγματοποιήσει ερμηνείες στο πλαίσιο της δημιουργίας των ίδιων έργων.

45 Εν πάση περιπτώσει, το τεκμήριο αυτό δεν θίγει το δικαίωμα των ερμηνευτών ή εκτελεστών καλλιτεχνών να λαμβάνουν κατάλληλη αμοιβή για τη χρήση της εγγραφής των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους.

46 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν προδικαστικό ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 2, στοιχείο β′, και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι επιτρέπουν εθνική νομοθεσία που καθιερώνει, όσον αφορά την εκμετάλλευση οπτικοακουστικών αρχείων από τον φορέα ο οποίος έχει οριστεί ως αρμόδιος προς τούτο, μαχητό τεκμήριο συγκατάθεσης εκ μέρους του ερμηνευτή καλλιτέχνη για την εγγραφή και την εκμετάλλευση της ερμηνείας του, σε περίπτωση που ο ερμηνευτής καλλιτέχνης συμμετέχει στην ηχογράφηση-βιντεοσκόπηση οπτικοακουστικού έργου με σκοπό τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοσή του.

Επί των δικαστικών εξόδων

47 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 2, στοιχείο β′, και το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχουν την έννοια ότι επιτρέπουν εθνική νομοθεσία που καθιερώνει, όσον αφορά την εκμετάλλευση οπτικοακουστικών αρχείων από τον φορέα ο οποίος έχει οριστεί ως αρμόδιος προς τούτο, μαχητό τεκμήριο συγκατάθεσης εκ μέρους του ερμηνευτή καλλιτέχνη για την εγγραφή και την εκμετάλλευση της ερμηνείας του, σε περίπτωση που ο ερμηνευτής καλλιτέχνης συμμετέχει στην ηχογράφηση-βιντεοσκόπηση οπτικοακουστικού έργου με σκοπό τη ραδιοτηλεοπτική μετάδοσή του.

(υπογραφές)